

Vallentuna kommun
kommun@vallentuna.se

Rektorn vid Gustav Vasaskolan
gunilla.jafs@vallentuna.se

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Gustav Vasaskolan
i Vallentuna kommun

Tillsyn i Gustav Vasaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vallentuna kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gustav Vasaskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 och 15 januari 2014.

Fakta om skolan

Gustav Vasaskolan ligger norr om Vallentuna centrum. Verksamheten omfattar förskola, förskoleklass, grundskola och grundsärskola årskurserna 1-6 och fritidshem. Vid tillfället för tillsynen har Gustav Vasaskolan 166 elever. Av dessa 31 elever i förskoleklass. Förskola och fritidshem granskas inte i detta beslut. Kommunens ansvarstagande för förskola och fritidshem redovisas i separata beslut.

Gustav Vasaskolan leds sedan augusti 2013 av en nytilträdd rektor. Personalen på skolan är indelade i två arbetslag; förskola respektive grundskola, grundsärskola och fritidshem. Arbetslagen leds av arbetslagsledare som också finns med i skolans ledningsgrupp. I ledningsgruppen finns även skolans specialpedagog representerad.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2012/2013 nådde 63,6 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. Motsvarande andel för riket var 67,7 procent. För ämnet svenska visar Skolverkets statistik att 77,3 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov. Rikets genomsnittsresultat var 78,3 procent. Av skolans egen statistik framgår att 91 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik och 95 procent i svenska i slutet av läsåret 2012/2013. Motsvarande resultat för svenska som andraspråk, de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena var 100 procent.

Årskurs 6

För årskurs 6 finns det ingen nationell statistik över samtliga delprov läsåret 2011/2012 i ämnena engelska, matematik och svenska eftersom för få elever fanns i årskurs 6 för att statistik ska publiceras. Av skolans egen statistik avseende de nationella ämnesproven år 2012/2013 framgår att 100 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik och engelska och 93 procent i svenska.

Enligt skolans sammanställning över resultaten i årskurs 6 läsåret 2012/2013 framgår att 100 procent av elever uppnådde kunskapskraven i alla ämnen utom i ämnet idrott och hälsa där 93 procent av eleverna nådde dessa.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Gustav Vasaskolan visar att skolans resultat i flera avseenden är goda men skolan behöver förbättra kunskapsresultaten främst i ämnet matematik. Så många som en tredjedel av eleverna når inte lägst kravnivån i nationella ämnesprovet i matematik i årskurs 3.

Skolinspektionen får av elever, lärare och skolledning höra om att undervisningen i de flesta fall är bra där anpassning till elevernas behov sker. Skolledningen vidtar också åtgärder för att utveckla undervisningen; exempelvis ska alla lärare under våren auskultera på andra lärares lektioner för att få idéer och ge varandra feedback. Vidare ingår skolans specialpedagog sedan årsskiftet i ledningsgruppen för att ge ett tydligare fokus på undervisningen och rektor kommer under våren att genomföra lektionsbesök hos alla lärare.

Trots att skolledningen vidtagit flera åtgärder för att förbättra undervisningen bedömer Skolinspektionen att lärarnas samverkan i arbetet med att nå utbildningsmålen behöver utvecklas. Lärarna efterfrågar mer tid för gemensamma diskussioner kring till exempel anpassning av undervisningen och kring bedömning och betygssättning. Även samordningen av undervisningen i olika ämnesområden behöver förbättras eftersom det inte sker i så stor utsträckning, framförallt i de högre årskurserna. Mer tid för samverkan är enligt rektorn inplanerad under våren.

Skolans systematiska kvalitetsarbete behöver bättre ta sin utgångspunkt i en analys av de samlade kunskapsresultaten i de årskurser och ämnen där nationella kunskapskrav finns. Det är av vikt att en sådan analys utvecklas så att rektor och lärarna får ett tillräckligt och rättvisande underlag för bedömning av nuläge, utvecklingsbehov och för att effektivt rikta insatserna mot det som behöver förbättras och därmed ge eleverna förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Tillsynen visar att elevernas inflytande över undervisningen behöver utvecklas framförallt i de högre årskurserna. I de lägre årskurserna bedöms eleverna ha större möjlighet att påverka undervisningens innehåll och genomförande. De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna behöver utvecklas till sitt innehåll och eleverna måste få omdömen i alla ämnen, även i de ämnen som de undervisas i på annan skola.

Avslutningsvis bedömer Skolinspektionen, trots de utvecklingsområden som identifierats, att rektor med hjälp av de biträdande rektorerna har kunskap om det inre arbetet i skolan, tar ett gott ansvar för att skolans personal ska arbeta utifrån läroplanernas krav samt ser till att utbildningen utvecklas.

Rektorn behöver dock fatta beslut om en elev ska läsa ämnet svenska eller svenska som andraspråk. Vidare behöver rektorn fatta beslut om en elev i grundsärskolan ska läsa utifrån beslutad inriktning eller läsa en kombination av grundsärskoleämnena och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vallentuna kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Vallentuna kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Se till att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningens mål.
- Se till att rektorn fattar beslut hur utbildningen i grundsärskolan ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Motivering

Samordning och samverkan

I läroplanen anges att lärarna ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger också att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta ett större kunskapsområde som en helhet.

Av intervjuer och samtal med lärare och rektor framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. De ger dock exempel på att man gör och har gjort det, men att det mer beror på enskilda lärares initiativ än på att det finns en strategi kring detta på skolan. Vidare uppger lärarna att de har behov av att i större utsträckning rent generellt samverka kring pedagogiska frågor som t.ex. kring anpassningen i undervisningen efter elevernas behov och kring bedömning och betygssättning.

När elever tillfrågas om ämnesöverskridande undervisning kan de ge några enstaka exempel, men menar att det sker mycket sällan. Även rektorn uttrycker att samverkan mellan lärarna kan utvecklas och därför har mer tid avsatts för detta under våren. I skolans utvärdering av verksamheten konstateras att mer diskussion behöver föras gemensamt kring matematikundervisningen och kring individanpassningen i undervisningen.

Beslut om kombination av ämnen och ämnesområden

I skollagen anges att huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165 s.391) framgår att det är viktigt att kunna erbjuda flexibla lösningar i utbildningen beroende på elevernas förutsättningar och behov.

Vallentuna kommun beslutar om en elev ska läsa i huvudsak ämnen eller ämnesområden. Rektorn på skolan har sedan att fatta beslut om att elever som har förutsättningar för det också läser efter grundskolans kursplaner i vissa ämnen. Enligt rektorn och lärare gör lärarna en bedömning av vilka kursplaner eleven ska följa, rektorn har inte tagit ställning till detta. Skolinspektionen menar att detta innebär att rektor inte har beslutat om elevernas utbildning efter deras förutsättningar och utnyttjat sin möjlighet att besluta att en elev inom ramen för huvudmannens beslut kan läsa en kombination av grundsärskoleämnen, ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister inom undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vallentuna kommun föreläggs att avhjälpa bristerna

Författning

11 kap. 8 § skollagen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Vallentuna kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fort-löpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildning-en.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att det inte är till-räckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att de svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisning-en.

I elevintervjuerna framkommer att lärarna ofta inför undervisningen har valt både arbetssätt och arbetsformer utan att eleverna ges möjlighet till något reellt inflytande, framförallt i de högre årskurserna. Eleverna uppger att de ibland kan välja om de vill arbeta i grupp eller enskilt och på vilket sätt de vill redo-visa ett arbete. Vissa lärare ställer också frågor hur eleverna lär sig bäst och hur de vill arbeta med ett visst arbetsområde. Dock uppger eleverna att de sällan kan påverka planeringen av undervisningen eller undervisningens innehåll. Lärare och rektor menar att lärare sinsemellan diskuterar hur elevinflytande ska ges men de bekräftar samtidigt att det varierar hur pass delaktiga eleverna får vara i planeringen av undervisningen och att eleverna sällan ges möjlighet till inflytande i detta sammanhang.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna inte har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Verksamheten upp-fyller därmed inte författningarnas krav och Vallentuna kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Vallentuna kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna för elever i årskurs 1- 5 finns skriftliga omdömen i alla ämnen som eleverna ges undervis-ning i och att dessa beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Enligt skollagen ska läraren en gång per läsår i årskurs 1-5, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får, enligt skollagen, även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att de skriftliga omdömena bör utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper och kunskapsutveckling i förhållande till läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från år 2013. I omdömen för elever i till exempel årskurs 4 beskrivs elevernas kunskapsutveckling i de naturorienterande ämnena enbart i block och inte enskilt trots att det finns separat kunskapskrav i de olika ämnena. Det ges heller inte omdömen i alla ämnen, till exempel inte i hem- och konsumentkunskap som undervisas i på en annan skola. I vissa omdömen ges inte tydlig information om elevens utveckling och det är oklart vilka delar som är framåt-syftande respektive är ett omdöme. Till exempel kan det avseende de naturori- enterande ämnena stå "bra på djur och natur" och "skriva faktatexter".

Sammanfattningsvis visar utredningen att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vallentuna kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Vallentuna kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektor fattar beslut om undervisning i svenska som andraspråk.
- Se till att rektorn inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet sammanställer och analyserar de samlade kunskapsresultaten på skolenivå.

Motivering*Svenska som andraspråk*

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det behövs och i det fallet ersätter undervisningen i svenska som andraspråk undervisningen i svenska. Det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

I intervju med skolans rektor och med lärare framkommer att det är få elever som läser ämnet svenska som andraspråk istället för svenska. Det framkommer vidare att det inte är rektorn, utan lärarna, som fattar beslut om en elev ska få undervisning i ämnet och därmed följa den kursplanen. Detta utan att det är tydligt att beslutanderätten är delegerad.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervju med lärare framkommer att skolans resultat på elevnivå analyseras och också i viss utsträckning på grupp- och skolnivå. Det gäller resultaten i de nationella ämnesproven och elevernas samlade kunskapsresultat i slutet av årskurs 3 och 6 i ämnena svenska och matematik. De samlade kunskapsresultaten i slutet av årskurserna 3 och 6 i alla de ämnen där kunskapskrav/mål finns har dock i övrigt inte på ett strukturerat sätt sammanställts och analyserats av rektor och personal. Rektorn är medveten om detta och framhåller att ett kvalitetsarbete håller på att utvecklas på skolan. Vidare har rektorn inte systematiskt följt upp kvalitén på undervisningen i ämnena hem- och konsumentkunskap och moderna språk, det vill säga i de ämnen där Gustav Vasaskolans elever får undervisning på en annan skola.

Sammanfattningsvis visar utredningen att rektorn inte fattar beslut om undervisning i svenska som andra språk och att det systematiska kvalitetsarbetet inte är tillräckligt utvecklat. Verksamheterna uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vallentuna kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen

5 kap. 14 § skolförordningen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vallentuna kommun en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utarbeta åtgärdsprogrammen så att de anger hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Gustav Vasa-skolan. I dessa beskrivs vanligtvis elevens behov, kortsiktiga och långsiktiga mål samt åtgärder som skolan avser att vidta. Det behöver dock tydliggöras hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Med anledning av att arbetet med särskilt stöd fungerar väl och att åtgärdsprogrammen i övrigt motsvarar författningarnas krav bedöms bristen som mindre allvarlig. Vallentuna kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Katarina Håkansson
Enhetschef

Mats Peterson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.